

ÚKON KAJÚCNOTI

398/2015

www.inky.sk

11. 10. 2015

Problém hriechu – v čom je jeho podstata – ťažký a ľahký hriech – stav a postoj – ovocie hriechu

Hneď po upriamení nášho zraku na Blaženú Trojicu pri prežehnaní a po pripomenutí si v úvodnom pozdravení „Pán s vami! I s duchom tvojim!“ toho, že Boh prišiel k nám, stal sa človekom, aby sme sa my mohli stať Bohom a zbožštit' sa tak v Bohu, mať účasť na všetkom, čím je a čo žije a vojsť tak do Trojičného Večného Života Boha; nasleduje v liturgii **úkon kajúcnosti**. Ten nás **upriamuje zase na problém**, náš problém, dôvod, prečo už teraz všetci nežijeme blažený život Trojice, áno, už od narodenia. **A týmto problémom je hriech**. Lenže, čo je to hriech? A prečo hriech prekáža nášmu zbožšteniu sa?

Dobrym vodítkom k rozriešeniu tejto otázky je práve dnešný text evanjelia: „¹⁷ *Keď sa vydával na cestu, ktosi k nemu pribehol, klakol si pred ním a pýtal sa ho: "Učiteľ dobrý, čo mám robiť, aby som obsiahol večný život?"* ¹⁸ *Ježiš mu povedal: "Prečo ma nazývaš dobrým? Nik nie je dobrý, jedine Boh.* ¹⁹ *Poznáš prikázania: Nezabiješ! Nescudzoložíš! Nepokradneš! Nebudeš krivo svedčiť! Nebudeš podvádzať! Cti svojho otca i matku!"* ²⁰ *Ale on mu povedal: "Učiteľ, toto všetko som zachovával od svojej mladosti."* ²¹ *Ježiš naňho pozrel s láskou a povedal mu: "Jedno ti ešte chýba. Chod', predaj všetko, čo máš, rozďaj chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma!"* ²² *On pri tomto slove zosmutnel a odišiel zarmútený, lebo mal veľký majetok.* ²³ *Ježiš sa rozľadil a povedal svojim učeníkom: "Ako ťažko vojdú do Božieho kráľovstva tí, čo majú majetky!"* ²⁴ *Učeníci sa nad jeho slovami zarazili. Ale Ježiš im ešte raz povedal: "Deti moje, ako ťažko sa vchádza do Božieho kráľovstva!"* ²⁵ *Lahšie je ťave prejsť cez ucho ihly, ako boháčovi vojsť do Božieho kráľovstva."* ²⁶ *Oni sa ešte viac čudovali a hovorili si: "Kto potom môže byť spasený?"*“ (Mk 10,17-26 SSV).

Na začiatku je človek, ktorý chce dosiahnuť Večný život. Čiže Boží Život. Chce vojsť do Božieho Kráľovstva, do Trojičného Života Boha.

Ježiš sa ho najprv pýta na prikázania. Dotyčný človek mu odpovedá, že ich s prehľadom dodržiava od svojej mladosti. Pohybuje sa teda niekde tam, kde sa pohybuje asi tak 9,5% bežných kresťanov a katolíkov – na rozdiel od zvyšných asi 90%, ktorí sa s prikázaniami a „náboženskými povinnosťami“ až tak veľmi neobťažujú, dokonca ak vôbec. A pýta sa Ježiša: „Tak čo? Stačí to? Už som získal Večný Život?“

My už dobre vieme, že to nestačí. To, že navonok zachovám Desatoro, modlím sa a chodím do kostola ma ešte zďaleka nerobí podobným Bohu, ani to ešte nie je Boží Trojičný Život. Som, iste, dobrý a zbožný človek, ale nič viac. Je to skvelé a dobré východisko, ale len východisko k ceste, ktorej cieľom je úplne nová identita (porov. *zákon identity* a Ježišove slová: „*Musíte sa znova narodiť*“ (Jn 3,7 SSV)), spočívajúca v úplnej podobnosti s Bohom myslením i skutkami (porov. *zákon podobnosti* a slová Písma „*Zmýšľajte tak ako Kristus Ježiš*“ (Flp 2,5 SSV) a „*Kto hovorí, že ostáva v ňom [Kristovi], má aj sám žiť, ako žil on*“ (1 Jn 2,6 SSV)). Takže nás ani neprekvapuje, že aj Ježiš tomuto zbožnému a dobrému človekovi potvrdzuje, že to naozaj nestačí. Hovorí mu: „*Jedno ti ešte chýba. Chod', predaj všetko, čo máš, rozďaj*

chudobným a budeš mať poklad v nebi. Potom príď a nasleduj ma!“ Kým to neurobíš, Večný Život nezískáš – pretože Ja osobne Som Večný Život, možno by Ježiš ešte inde a inokedy k tomu dodal, a len ak ostaneš so mnou, vo mne a ja v tebe, budeš tento Večný Život mať! Nasleduj ma teda!

A teraz otázka: Prečo tá požiadavka *rozďaj všetko chudobným*? Názna riešenia nám dáva Ježišov komentár, keď sa tento človek smutný vracia domov, lebo sa nevie odpútať od svojho majetku. Ježiš nekritizuje to, že je *tvrdého srdca* k chudobným. Nakoniec, sám Ježiš zjavne nepovažuje materiálnu *charitatívnu* službu chudobným za niečo prioritné a podstatné, ako vidieť z dvoch textov v evanjeliách, kde sa o nej hovorí ako o niečom skôr epizódnom: „*Judáš mal mešec, preto si niektorí mysleli, že mu Ježiš povedal: "Nakúp, čo budeme potrebovať na sviatky," alebo aby dal niečo chudobným.*“ (Jn 13,29 SSV) a inde „*Prišla žena s alabastrovou nádobou pravého vzácneho nardového oleja. Nádobu rozbila a olej mu [Ježišovi] vyliala na hlavu.*“ ⁴ *Niektorí sa hnevali a hovorili si: "Načo takto mrhať voňavý olej?!"* ⁵ *Veď sa mohol tento olej predajť za viac ako tristo denárov a tie rozďaj chudobným."* *A osopovali sa na ňu.* ⁶ *Ale Ježiš povedal: "Nechajte ju! Prečo ju trápate? Urobila mi dobrý skutok."* ⁷ *Veď chudobných máte vždy medzi sebou, a keď budete chcieť, môžete im robiť dobre. Ale mňa nemáte vždy.*“ (Mk 14,3-7 SSV). Ježiš sám nikdy nedefinoval svoje poslanie ako charitu, ale ako ohlasovanie Kráľovstva (Mk 1.38). Aj tu totiž platia slová: „*Veď čo osoží človekovi, keby aj celý svet získal, a svojej duši by uškodil?!*“ (Mk 8,36 SSV) – a teda čo by osožilo, keby sme aj celý svet nakrmili a zaodeli, ale nepomohli by sme mu spasiť sa? Preto Ježiš nezaložil *charitu*, ale *Cirkev* a poveril ju v prvom rade ohlasovaním a vyučovaním a zhromažďovaním učeníkov (Mt 28,19). Tak aj Pavol apoštol dáva Timotejovi nasledovnú inštrukciu, ako pristupovať k ľuďom zámožným, keď mu píše: „¹⁷ *Tým, čo sú bohatí v tomto veku, prikazuj, nech nie sú namyslení a nekladajú nádej do neistého bohatstva, ale v Boha, ktorý nám hojne dáva všetko na užívanie,*“ ¹⁸ *nech robia dobre a stanú sa bohatými na dobré skutky, nech sú štedrý a vedia sa podeliť*“ (1 Tim 6,17-18 SSV). Nevyžaduje teda ani on od nich takéto úplné zrieknutie sa svojho majetku v prospech chudobných, ale „*štedrosť*“ a „*podelenie sa*“. Podobne aj inde, v prípade zbierky na chudobných v Jeruzaleme, nevyžaduje nič podobne radikálne, keď im vysvetľuje: „*Veď nejde o to, aby sa iným poľahčilo a vám pritažilo, ale o isté vyrovnanie.*“ ¹⁴ *Teraz váš prebytok im pomôže v nedostatku, aby zasa ich prebytok pomohol v nedostatku vám*“ (2 Kor 8,13-14 SSV). Hovorí o podelení sa z nadbytku, nie o rozdani všetkého.

V čom je teda problém onoho človeka z dnešného evanjelia? To, čo Ježiš na ňom kritizuje, je jeho nechota uprednostniť práve ono nasledovanie Krista pred svojím majetkom. Akoby ten človek na Ježišovu výzvu nasledovať Ho odpovedal: „Ale Pane, ja nemôžem za tebou ísť! Mám tu farmu a dom a musím sa o ne starať! Nemôžem sa len tak zbalit' a kamsi s tebou ísť!“ A Ježiš na to: „Aha! No dobre, nič ľahšie! Ak ti majetok bráni ísť za mnou, zbav sa ho (porov. obdobné „*Ak ťa zväzda na hriech tvoje oko, vylúp ho: je pre teba lepšie, keď vojdeš do Božieho kráľovstva s jedným okom, ako keby ťa mali s obidvoma očami vrhnúť*

do pekla“ (Mk 9,47 SSV)! A keď sa ho už budeš zbavovať, tak nech je z toho aj nejaký úžitok! Rozdaj ho chudobným a bude to dvojnásobne požehnaný skutok!“ A ten človek na Neho len hľadel, krútil hlavou a možno sa aj opýtal: „To ako fakt? To ako mám teraz rozdať svoj majetok? Všetok? A ísť ako nejaký chudák a žobrák s Tebou? Robíš si srandu?“ A keď videl, že nie, že Ježiš si srandu nerobí, ale myslí to smrteľne vážne, pokrútil nechápavo hlavou a vrátil sa domov, k svojmu majetku. A vtedy Ježiš hovorí: „*Ako ťažko vojdú do Božieho kráľovstva tí, čo majú majetky!*“ (Mk 10,23 SSV). Grécke slovo *chremata* v množnom čísle znamená, že toho majetku je viac, než nevyhnutne potrebujeme na prežitie a na svoju prácu (ako definuje evanjelióvu požiadavku chudoby sv. Bazil), ale zase nie sme nijako prehnane bohatí, ani zámožní. Aj preto tá zdesená reakcia učeníkov, v Matúšovi vyjadrená v slovách „*Kto potom môže byť spasený?*“ (Mt 19,25 SSV). Učeníci si zjavne myslia, že takáto charakteristika sa v podstate hodí na pomaly každého človeka na tomto svete. A Ježiš im to nijako nevyvracia! Vlastniť viac, než nevyhnutne potrebujeme je teda podľa Ježiša vážna, až neprekonateľná prekážka spásy! Nakoniec, aj inde jasne vyhlasuje: „*Blahoslavení chudobní, lebo vaše je Božie kráľovstvo*“ (Lk 6,20 SSV). Prečo je to tak? Prečo ten dôraz na chudobu? Práve **táto otázka nás privádza k samej podstate hriechu.**

Krátko a stručne: **Naším cieľom je byť ako Boh a žiť ako Boh.** To nás otvára jednote s Bohom a jednota s Bohom znamená zbožštenie. To je Nebo, čiže spása.

Hriech je potom opakom: Nebyť ako Boh a nežiť ako Boh. Výsledkom je opustenie Boha, život bez Boha – a teda Peklo. Peklo preto, že hriech v nás stále ponecháva túžbu a smäd byť ako Boh, ale odrezáva nás od jedinej možnosti naplnenia tohto smädu a tejto túžby a tou je Boh, ako podotýka sám Kristus: „*Ja som chlieb života. Kto prichádza ku mne, nikdy nebude hladovať, a kto verí vo mňa, nikdy nebude žízniť*“ (Jn 6,35 SSV). Výsledkom je, že postupom času nás všetku zunuje, všetko omrzí, nastupuje stále väčšia nuda, stále väčšia nespokojnosť, podráždenosť, hnev, závišť, nenávisť,... To je príčina, prečo sa ľudia, ktorí s Bohom v nijakej podobe nežijú, menia na staré kolená až pričasto na jedovatých dedkov a babky... Práve preto. A práve toto je Peklo!

Vieme už, že **podstatou onoho „byť ako Boh“ a „žiť ako Boh“ je láska.** Konkrétne láska, v ktorej milujeme Boha „*z celého svojho srdca, z celej svojej duše, z celej svojej mysle a z celej svojej sily*“ (Mk 12,30 SSV). Čiže **Boh je našou nielen najväčšou, ale dokonca jedinou láskou celého nášho života.** Tak totiž žije Trojjediný Boh sám v sebe, tak miluje aj On sám nás, ľudí a ak chceme do tohto „Trojičného klubu“ a života vojsť, musíme aj my žiť voči Trojici to isté a teda milovať Otca, Syna i Ducha Svätého tak isto: úplne, nerozdelene, do krajnosti, dokonalo, aby tak, podľa slov a výzvy Písma: „*Boh ostával v nás a jeho láska v nás bola dokonalá*“ (porov. 1 Jn 4,12). Ježiš tento nárok potvrdzuje, keď hovorí: „*Ani jeden z vás, ak sa nezriekne všetkého, čo má, nemôže byť mojim učeníkom*“ (Lk 14,33 SSV), či inde: „*Kto stratí svoj život (gr. psyché, čiže „dušu“ – môže to znamenať život, ale aj človeka samého, celé jeho ja) pre mňa a pre evanjelium, zachráni si ho*“ (Mk 8,35 SSV).

A teraz otázka za milión: Predstavte si, že naozaj takto milujete Boha – a máte majetok, ktorý presahuje Vaše nevyhnutné potreby a dokázali by ste sa bez neho zaobísť (a to máme v podstate asi všetci). Čo urobíte?

No, ak je naozaj Boh Vašou najväčšou a dokonca jedinou láskou, životnou záľubou a pasiou, potom je jasné, kam tieto prostriedky navyše potečú... a dokonca ani nie so skuhraním, či s kyslou tvárou a útrpným „sebaobetovaním sa“, ale s onou radosťou, o

ktorej vraví Ježiš v podobenstve: „*od radosti z neho ide, predá všetko, čo má, a pole kúpi*“ (Mt 13,44 SSV). Veď čo môže byť radostnejšie, než sa venovať svojej životnej záľube a tou je Boh a Jeho dielo, Jeho Kráľovstvo, ktoré tu na zemi spolu s Ním smieme budovať? Preto Pavol píše: „*veselého darcu Boh miluje*“ (2 Kor 9,7 SSV), pretože dôraz nie je na tom, že človek do niečoho vrazí svoje peniaze (a rovnako čas, námahu, schopnosti,...), ale na tom, že je to len vonkajším prejavom lásky a oddanosti Kristovi. Výsledkom, samozrejme, je dobrovoľná a radostná chudoba, v ktorej sami seba uskromňujeme, slovami apoštola, „*Uspokojíme sa s tým, že máme čo jesť a čo si obliecť*“ (1 Tim 6,8 SSV), len aby sme maximum mohli vraziť do toho, čo milujeme a čomu žijeme! Veď máme privilégium byť spolupracovníkmi Milovaného, spolustvoriteľmi samého Stvoriteľa! Preto môže Ježiš paušálne hovoriť o *chudobných*, ktorým patrí Božie Kráľovstvo: **Ak totiž milujeme Boha celým srdcom a celou dušou a celým bytím, tak ho milujeme rovnako aj všetkým čo máme a sami, slobodne, s radosťou a veselosťou, si ako samozrejmosť volíme osobnú chudobu,** aby sme si za ňu kúpili to, že budeme v Kristovi a s Kristom „*bohatými na dobré skutky*“ (1 Tim 6,18 SSV) v službe Bohu, na Jeho radosť a oslavu.

A ak tak neurobíme? No, potom je to známka toho, že naše životné priority sú predsa len iné. Možno Boha milujeme, ale nie výlučne a ani nie najviac a na prvom mieste. Sú iné veci, ktoré pred Ním uprednostíme a ktorých sa ani kvôli Bohu rozhodne nevzdáme. Muž z dnešného evanjelia sa rozhodne nemienil ani kvôli Ježišovi, ani kvôli Večnému Životu vzdať svojho majetku. Niektorí nie je ochotný sa vzdať kariéry (za komunistov mnohí hovorili: „*Viete, nemohol som chodiť do kostola, lebo som bol v strane... učiteľ... vedúci pracovník...*“, dnes zase hovoria „*Nemám čas, lebo viete, mám teraz takú šancu vypracovať sa... urobiť kariéru...*“). Niektorí svojej povesti u iných ľudí („*Veď by ma vysmiali, keby som im o Kristovi hovoril!*“). Niektorí svojich iných záľub a koníčkov, kam vŕáža svoje peniaze, čas, či pot. Väčšina ale nie je ochotná vzdať sa celkovo svojho pohodlia, toho, že si „*žijem svoj život, s nikým nič nemám, do nikoho sa nestarám, tak, v klúde, v pokoji, doma sa pomodlím, v nedeľu idem do kostola, to hej, ale inak sa moc v Cirkvi neangažujem, to nie...*“

A presne toto chápe Katolícka cirkev ako hriech: „Hriechom človek dáva prednosť sebe samému pred Bohom a tým pohŕda Bohom.“ (KKC 398). „*Smrteľný hriech ... dáva prednosť nejakému nižšiemu dobru pred Bohom.*“ (KKC 1855) Čiže už nežijem krajnú Trojičnú lásku s Bohom, ale som zahľadený do seba a vo svojom sebeckve Boh je len jedna z „vecí“ v mojom živote, nie jediná, v praxi ani nie najdôležitejšia a pravidelne ustupuje iným, pre nás dôležitejším požiadavkám. **Výsledok? Už nežijeme Boží Trojičný život úplnej darujúcej sa lásky.** „*Odtrhli sme sa od Krista, vypadli sme z milosti*“ (porov. Gal 5,4). Nie sme teda v Božom Kráľovstve, ale ostávame vo svete, ktorý je predsieňou Pekla, ako hovorí Ján: „*Svetlo prišlo na svet, a ľudia milovali tmu viac ako svetlo*“ (Jn 3,19 SSV). **Ostávame nad'alej stratení – zatratení.** Slovami Katechizmu: „*Smrteľný hriech ... ničí v srdci človeka lásku. Odvracia človeka od Boha, ktorý je jeho posledným cieľom a jeho blaženosťou*“ (KKC 1855). Teraz už chápeme prečo naozaj je smrteľný. A že možno väčšina ľudí, hlásiacich sa ku kresťanstvu, v ňom stále a vytrvalo žije...

Okrem ťažkého hriechu jestvuje aj hriech Pahký. „*Neruší zmluvu [lásky] s Bohom,*“ (KKC 1863), pretože pri ľahkom hriechu **Boh už naozaj je našou jasne prvou a úplne najväčšou láskou, záľubou i prioritou. Nie je ale ešte úplne jedinou láskou.** „*Keď sa však vôľa hriešnika niekedy upriami na vec,*

ktorá síce už sama osebe obsahuje určitý neporiadok, ale neprotiví sa láske k Bohu a k blížnemu napr. zbytočné reči, nevhodný smiech a podobne, vznikajú hriechy všedné“ (sv. Tomáš Akvinský in KKC). Takýto všedný hriech „má za následok nezdravé pripútanie k stvoreniam, ktoré potrebuje očistenie“ (KKC 1472). Inými slovami, sú tu ešte nejaké menšie, postranné lásky, ktoré spôsobujú, že síce Bohu a Jeho dielu slúžime na prvom mieste, verne, nadšene a oddane, ale ešte sa nám to stále nedará tak úplne a dokonale, ako by sme chceli, či s tou plnou radosťou, ktorú sľubuje náš Pán – pretože nás zadržávajú, či zarmucujú tie rôzne „malé lásky“ a „závislosti“ k veciam tohto sveta, ktoré v nás ešte sú a bránia nám tak naplno patriť Trojici. Preto **aj tieto hriechy, akokoľvek ich nazývame ľahkými a všednými, musia byť tiež úplne odstránené a prekonané.** Ako to pekne vyjadruje podmienka na získanie úplných odpustkov, je potrebné „zrieknuť sa akejkoľvek náklonnosti k akémukoľvek hriechu, aj ľahkému“! A znova slovami Katechizmu: „...Vedomý a dobrovoľný všedný hriech, ak ho neľutujeme, nás pozvoľna disponuje na spáchanie smrteľného hriechu. ... „Kým človek žije v tele, nemôže nemať aspoň ľahké hriechy. Ale neber naľahko hriechy, ktoré voláme ľahké. Ak ich berieš naľahko, keď ich vážiš, maj strach, keď ich počítaš. Mnoho ľahkých vecí vytvára jednu veľkú vec: Mnoho kvapiek naplní rieku. Mnoho zrn vytvára hromadu.““ (KKC 1863) Ak totiž zo všetkých síl a veľmi rozhodne nebojujeme aj proti týmto ľahkým hriechom, a namiesto toho ich berieme tak nejako, že však „nič vážne nemám, len také všedné hriechy, také maličkosti, však sme hriešni ľudia, že...“ – tak potom sa za týmto postojom skrýva už ťažký hriech ľahostajnosti a nelásky voči Bohu a nerozhodnosť a neochota vybojovať s pomocou Božej milosti dokonalejšiu lásku. Čiže zase je tu oná pohodlnosť, ktorú milujeme viac, ako Boha a uprednostňujeme ju pred Bohom a pred iste tvrdým bojom a zápasom často „až do krvi“ (Hebr 12,4) o dokonalejšiu lásku k Milovanému, k Bohu. A bez nej nie je možné žiť Boží Trojičný život, čiže byť spasený – veď on práve v takejto dokonalejšej láske spočíva, ona týmto Večným Životom je! Slovami Krista v zjavení: „Nie si ani studený, ani horúci. Kiež by si bol studený alebo horúci! ¹⁶ Takto, že si vlažný, ani horúci, ani studený, už-už ťa vyplývajú z úst.“ (Zjv 3,15-16 SSV).

Na záver je dobré si pripomenúť, že hriech nie je skutok, ale postoj a stav. Sú ľudia, ktorí vravia: „Ja nikam nechodím, som len doma, sám, nemám sa s kým hádať, či komu nadávať a teda nemám žiadne hriechy.“ Ježiš ale o hriechu hovorí nie ako o skutku, ale ako o stave, v ktorom sa nachádzame. V Reči na hore uvádza príklad hriechu, ktorý sa navonok žiadnym skutkom neprejavuje a predsa tu je v plnej svojej ošklivej realite: „Počuli ste, že otcom bolo povedané: „Nezabiješ!“ Kto by teda zabil, pôjde pred súd. No ja vám hovorím: Pred súd pôjde každý, kto sa na svojho brata hnevá... Počuli ste, že bolo povedané: „Nescudzoložíš!“ No ja vám hovorím: Každý, kto na ženu hľadá žiadostivo, už s ňou scudzoložil vo svojom srdci.“ (Mt 5,21n.27n SSV). Dokonca hovorí o hriechu, ktorý sa navonok prejavuje krásnymi a dobrými skutkami a predsa je to stále hriech: „Keď teda dávaš almužnu, nevytrubuj pred sebou, ako to robia pokrytci v synagógach a po uliciach, aby ich ľudia chválili. Veru, hovorím vám: Už dostali svoju odmenu. ... A keď sa modlite, nebuďte ako pokrytci, ktorí sa radi postojačky modliavajú v synagógach a na rohoch ulíc, aby ich ľudia videli. Veru, hovorím vám: Už dostali svoju odmenu!“ (Mt 6,2.5 SSV). **Môžem byť teda pokojne navonok dobrým človekom,** ktorý organizuje benefičné koncerty na pomoc chudobným a koná dobré skutky, **môžem byť navonok zbožným človekom** a denne sa modliť, chodiť do kostola, čítať Písmo a angažovať sa vo farnosti, – **ale kým nemám Božie zmýšľanie a Božie postoje a nekonám všetky tieto veci zo srdca z rovnakých pohnútok, ako Boh** a s rovnakým cieľom

ako Boh a tým je skutočná, hlboká a opravdivá darujúca sa láska – **stále ostávam vo svojom hriechu,** ktorého podstatou je práve „nebyť ako Boh“: „Keby som hovoril ľudskými jazykmi aj anjelskými, a lásky by som nemal, bol by som ako cvendziaci kov a zuniaci cimbal. ² A keby som mal dar proroctva a poznal všetky tajomstvá a všetku vedu a keby som mal takú silnú vieru, že by som vrchy prenášal, a lásky by som nemal, ničím by som nebol. ³ A keby som rozdal celý svoj majetok ako almužnu a keby som obetoval svoje telo, aby som bol slávny, a lásky by som nemal, nič by mi to neosožilo.“ (1 Kor 13,1-3 SSV).

Pozor teda na to! Nakoniec, stačí si pozrieť tradičný zoznam tzv. hlavných hriechov a znova zistíme, že ani jeden z nich nie je skutkom, všetky sú postojmi, stavom, v ktorom sa hriešnik nachádza neustále, sedem dní v týždni, dvadsaťštyri hodín denne, bez ohľadu na to, či sa mu „pritrafi“ príležitosť navonok tento postoj a stav vyjadriť aj nejakým skutkom, alebo nie: pýcha, lakomstvo, smilstvo (lat. *luxuria*, znova v zmysle sklonu a závislosti, nie konkrétneho skutku cudzoložstva), závišť, obžerstvo (lat. *gula*, nenásytnosť všeobecne), hnev, lenivosť. Pozor teda na to! Keď sa budeme najbližšie pripravovať na sv. spoveď, nesústreďujme sa len na vonkajšie skutky, ale ešte viac si všimajme práve svoje vnútorné postoje!

Váš Inky

ZHRNUTIE NA ZAPAMÄTANIE SI:

- **Hriech je stav a postoj,** ktorý sa môže ale aj nemusí prejavovať skutkom, zlým, či nezriedka dokonca aj navonok dobrým.
- **Ťažký hriech znamená, že Boh nie je našou prvou a najväčšou láskou** a záľubou a v praxi pred ním uprednostňujeme iné nižšie dobrá.
- **Ťažký hriech je postojom neviery a nelásky voči Bohu:** Viem, že Boh ma k niečomu pozyva, ale ja Mu nedôverujem – a preto konám inak, odlišne, či dokonca opačne. Viem, že Bohu sa niečo nepáči, ale mne na Bohu nezáleží natoľko, aby som sa kvôli Nemu toho zriekal... veď je dobrý, zmiluje sa nado mnou a odpustí mi, tak kde je problém? Bojovým pokrikom ťažkého hriechu je: „Boh síce hovorí,... ale JA si myslím, že... v dnešnej dobe to je už inak...“ a pod.“
- Pretože spása – zbožštenie sa v Bohu, v Trojici – vyžaduje milovať Boha „celým svojím srdcom, celou svojou dušou a celou svojou myslou“ (Mt 22,37 SSV), **tento hriech nás vylučuje z Božieho života a my sami sa ním odsudzujeme na zatratenie bez Boha a mimo Trojičného života.** Preto sa volá smrteľným.
- **Ľahký hriech znamená, že Boh síce už je našou prvou a najväčšou láskou, ale ešte stále nie jedinou.** Tieto ostatné menšie lásky (a závislosti) v našom živote spôsobujú, že ešte stále nežijeme v Bohu a pre Boha tak úplne, ako by sme chceli a mohli a súčasne kalia našu radosť z Božieho života. Preto sa musíme „zrieknuť akejkoľvek náklonnosti k akémukoľvek hriechu, aj ľahkému“ a tak s Božou pomocou odstrániť aj ľahký hriech.
- **Ak by sme odhodlane nebojovali aj s ľahkým hriechom,** znamenalo by to, že v pozadí za ním sa nachádza hriech ľahostajnosti voči Bohu – to už je ale hriech ťažký a smrteľný!